

Ștefan Berechet, Ștefan Ciobanu, *Documente din Basarabia*, p. 52), *Ion Margire*, în j. Vaslui, a. 1528 (G. Ghibănescu, *Surete și izvoade*, I, p. 205), *Galbir*, în j. Huși, a. 1546 (S. Pușcariu, *Zur Rekonstruktion des Urrumänischen*, p. 41), etc., și ținând seamă că în unele părți ale Moldovei și Bucovinei, cu deosebire însă în Basarabia, se găsesc și azi, în graiul de toate zilele, forme cu rotacism, ca spre ex.: *fă rapoi*, în Fălticeni și împrejurimi, *nea rapoi*, în Bălăceana, j. Suceava (cf. S. Pușcariu, *ib. ibid.*), *bire*, în Vutcani, j. Fălciu (cf. N. C. Bejenaru, *Arhiva XXXI*, p. 287), *ghire*, *mai 'rainte*, *mai 'rapoi*, în Coșcodeni, j. Bălți (cf. Th. Holban, *Arhiva XXXV*, p. 292), *înrainte*, *mînră* (cu conservarea nazalității), în Cornova, j. Orhei (cf. D. Șandru, *Bulletin Linguistique I*, p. 93), *pără*, formă generală în Moldova și Basarabia pentru «până», se poate, cred, conchide (cf. S. Pușcariu, *DR. IV*, p. 1377 și Al. Procopovici, *ib.*, p. 1175, 1176) că rotacismul, odinioară, era extins aproape în întreagă Moldova ¹).

DIMITRIE MACREA

3. O urmă indirectă?

Pe la Brașov e obiceiul, mai ales între copii, să se «ureze» celui ce strănută cu cuvintele «nasu'n cur pân' la Crăciun», urmând apoi «și pân' la Bobotează din cur să nu mai iasă». C. Daicovici

¹) O urmă a rotacismului în Moldova a arătat G. GUGLEA (*DR III*, 562 ș. u.) în *răld* în locul literarului *rână*, *l* se explică foarte probabil printr'o disimilare față de *r* precedent într'o formă rotacizată **rără*. Același pare a fi cazul formei *mătrăgulă*, atestată de S. POP (cf. *DR. VI*, p. 393), unde de asemenea *l* s'ar explica mai ușor prin disimilare dintr'o formă **mătrăgură* decât din forma cu *n*. (Cf. însă și ung. *nadradulya*, și cf. și o formă rom. *nădrăgulă*, Brandza, *Flora*, 343. Pentru origine cf. N. JOKL *Altmaked.-Grich-Alb*, 46—52 și *DR. IV*, 1367). Din Munții Apuseni mai citează POP forma *mazăne* pentru *mazăre* (*ib.*). S. PUȘCARIU a explicat în *Dicț. Acad.*, cuvântul *fretic*, din *phreneticus*, devenit **frenetic*, apoi, cu rotacism, **fretetic*, de unde, prin disimilarea totală a primului *r* (și prin apropiere de *fret*), *fretic* (cf. *id.* și *DR. IV*, p. 1377).

Cred că o urmă indirectă a rotacismului din Moldova putem considera și forma *fână* pentru *fără*, atestată de către N. C. Bejenaru în Vutcani, j. Fălciu (cf. *Arhiva XXXI*, p. 287), care foarte probabil nu este altceva decât o falsă regresivă întâmplată în epoca derotacizării. În niciun caz, pentru Moldova, această formă nu poate fi explicată ca o analogie după *până*, în Moldova forma generală pentru *până* fiind tocmai *pără* (vezi mai sus).

îmi comunică că în Banat această formulă glumeață de urare e : « zdur! nas în cur pân' la Crăciun », cu răspunsul « iar al dumitale pân' la Rusale ».

Deși în asemenea versete populare asonanța — uneori foarte aproximativă — e destul de obicinuită, totuși nu e exclus ca la origine să fi avut o rimă adevărată, cuvântul *Crăciun* rostindu-se *Crăciur*.

Dacă supoziția aceasta e justă, rotacismul ar fi o dovadă peremporie că *Crăciun* e un element latin la noi.

SEXTIL PUȘCARIU

4. Un rotacism în nord-vestul Bosniei și în Toplița Serbiei

La puținele urme de limbă rămasă dela Români din nordvestul Peninsulei Balcanice se mai pot adăuga câteva, care confirmă expunerile din lucrarea noastră despre Vlahi și Morlaci.

Într'un studiu al lui Vladislav Skarić despre originea populației ortodoxe din nordvestul Bosniei se pomenește familia *Burazori*, *Burazeri* în Dubița. D-sa îi aduce în legătură cu neamul *Burazerovici* din Temnici (Iagodina, ținutul Moravei) originari din Toplița. Ambele neamuri serbează ca patron familiar pe Sf. Nicolae, ceea ce arată identitatea originii lor.

Informația îmi pare interesantă. *Burazori* este, evident, cuvânt format din românescul « buna » și din « zora », cu însemnarea de « bune zori » sau poate și « bună dimineața ». Skarić cunoaște în Kući din Montenegro o familie, care se numește *Zlojutro*¹⁾, adică « dimineața rea ». Forma *Burazeri* pare mai apropiată de românescul « bună seara ». În tot cazul cred că în acest nume avem un cuvânt românesc rotacizat, care s'a păstrat, ca și Sarebire, în onomastica populației acum deplin slavizată. Dubița e o localitate situată pe cursul de jos al râului Una, nu departe de revărsarea în Sava. Ea este mult mai la Nord de linia ce arată mișcarea populației românești dela Drina spre Apus, prin Bosnia, la Cetina. În aceeași regiune se întâmpină și

¹⁾ Studiul lui Skarić e publicat în *Glasnik zemaljskoy Mureja u Bosni i Hercegovini*, vol. XXX (Sarajevo 1918), p. 7.